

Usmernenie k vedeniu účtovníctva pozemkovým spoločenstvom

Z dôvodu zabezpečenia jednotného postupu pri uplatňovaní zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o účtovníctve“) a nadväzujúcich predpisov, odbor daňovej metodiky vydáva k vedeniu účtovníctva pozemkovým spoločenstvom nasledovné usmernenie.

1. Vymedzenie pozemkového spoločenstva podľa zákona č. 97/2013 Z. z.

Vznik, právne postavenie, hospodárenie, zánik pozemkových spoločenstiev a ďalšie skutočnosti týkajúce sa pozemkových spoločenstiev upravuje zákon č. 97/2013 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení zákona č. 34/2014 Z. z. (ďalej len „zákon č. 97/2013 Z. z.“). Pozemkové spoločenstvo je právnická osoba a vzniká dňom zápisu pozemkového spoločenstva do registra pozemkových spoločenstiev (ďalej len „register“), ktorý vedie obvodný lesný úrad.

Pozemkové spoločenstvá založené podľa zákona č. 181/1995 Z. z. o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 181/1995 Z. z.“), boli povinné podľa § 31 ods. 5 zákona č. 97/2013 Z. z. prispôbiť svoje právne pomery ustanoveniam cit. zákona do 30. júna 2014, tzn. boli povinné podať návrh na registráciu pozemkového spoločenstva v registri. V súlade s § 31 ods. 9 a 10 zákona č. 97/2013 Z. z. pokiaľ:

- spoločenstvo s právnou subjektivitou založené podľa zákona č. 181/1995 Z. z. nespĺnilo povinnosť podľa § 31 ods. 5 zákona č. 97/2013 Z. z., zrušilo sa a obvodný lesný úrad zapísal pozemkové spoločenstvo do registra **s dodatkom „v likvidácii“**;
- spoločenstvo bez právnej subjektivity založené podľa zákona č. 181/1995 Z. z. nespĺnilo povinnosť podľa § 31 ods. 5 zákona č. 97/2013 Z. z., **zrušilo sa**.

2. Účtovníctvo pozemkového spoločenstva

Pozemkové spoločenstvo v zmysle § 3 zákona č. 97/2013 Z. z. je právnickou osobou a považuje sa za účtovnú jednotku v zmysle § 1 zákona o účtovníctve. Pozemkové spoločenstvo ako účtovná jednotka je v zmysle § 9 ods. 1 zákona o účtovníctve povinné účtovať v sústave podvojného účtovníctva, pričom je povinné dodržiavať postupy účtovania pre podnikateľov ustanovené opatrením Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov (ďalej len „postupy účtovania“).

S účinnosťou od 1. januára 2015 je pozemkové spoločenstvo povinné v zmysle § 2 ods. 5 zákona o účtovníctve zatriediť sa do jednej z veľkostných skupín – mikro, malá alebo veľká účtovná jednotka.

V zmysle § 2 ods. 10 zákona o účtovníctve sa pozemkové spoločenstvo zatriedi do príslušnej veľkostnej skupiny na základe splnenia aspoň dvoch z veľkostných podmienok podľa § 2 ods. 6 až 8 zákona o účtovníctve ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka za príslušné účtovné obdobie, pričom účtovná jednotka posudzuje splnenie podmienok aj za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie.

Tabuľka č. 1 - Veľkostné podmienky podľa § 2 ods. 6 až 8 zákona o účtovníctve

Veľkostné kritérium	Mikro účtovná jednotka (§ 2 ods. 6 zákona o účtovníctve)	Malá účtovná jednotka (§ 2 ods. 7 zákona o účtovníctve)	Veľká účtovná jednotka (§ 2 ods. 8 zákona o účtovníctve)
Suma majetku	Nepresiahla 350 000 €	Presiahla 350 000 €, ale nepresiahla 4 000 000 €	Presiahla 4 000 000 €
Čistý obrat	Nepresiahol 700 000 €	Presiahol 700 000 €, ale nepresiahol 8 000 000 €	Presiahol 8 000 000 €
Priemerný prepočítaný počet zamestnancov	Nepresiahol 10	Presiahol 10, ale nepresiahol 50	Presiahol 50

Tabuľka č. 2 - Definície veľkostných kritérií

	Definícia	Ustanovenie zákona o účtovníctve
Suma majetku	Sumou majetku je suma zistená zo súvahy v ocenení upravenom o položky podľa § 26 ods. 3 zákona o účtovníctve, tzn. netto hodnota majetku .	§ 2 ods. 9
Čistý obrat	Do čistého obratu sa zahŕňajú výnosy dosahované z predaja výrobkov, tovarov a služieb po odpočítaní zliav (výnosy účtované na účtoch, napr. 601, 602, 604). Do čistého obratu sa zahŕňajú aj iné výnosy po odpočítaní zliav tej účtovnej jednotky, ktorej predmetom činnosti je dosahovanie iných výnosov ako sú výnosy z predaja výrobkov, tovarov a služieb [výnosy účtované na účtoch, napr. 606, 607, 662 (napr. lízingová spoločnosť), 641 (napr. poľnohospodársky podnik)].	§ 2 ods. 15
Priemerný prepočítaný počet zamestnancov	Pri výpočte tohto ukazovateľa sa vychádza zo štatistického výkazu Práca 2-04.	—

Novovzniknuté pozemkové spoločenstvo sa zatriedi do veľkostnej skupiny na základe vlastného rozhodnutia a zostáva v tejto veľkostnej skupine aj v bezprostredne nasledujúcom účtovnom období.

Pozemkové spoločenstvo je povinné zmeniť zatriedenie do inej veľkostnej skupiny od nasledujúceho účtovného obdobia po tých dvoch bezprostredne po sebe idúcich účtovných obdobiach, v ktorých presiahne alebo prestane spĺňať podmienky podľa § 2 ods. 6 až 8 zákona o účtovníctve.

Ak pozemkové spoločenstvo spĺňa podmienky pre mikro účtovnú jednotku, môže postupovať ako malá účtovná jednotka, tzn. veľkostná skupina mikro účtovnej jednotky je dobrovoľnou veľkostnou skupinou.

V závislosti od zatriedenia sa do príslušnej veľkostnej skupiny, pozemkové spoločenstvo zostavuje individuálnu účtovnú závierku podľa príslušného opatrenia Ministerstva financií Slovenskej republiky (MF SR):

- pozemkové spoločenstvo, ktoré sa zatriedi do veľkostnej skupiny mikro účtovnej jednotky, individuálnu účtovnú závierku zostavuje podľa opatrenia MF SR č. MF/15464/2013-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre mikro účtovné jednotky v znení opatrenia MF SR č. MF/18008/2014-74;
- pozemkové spoločenstvo, ktoré sa zatriedi do veľkostnej skupiny malej účtovnej jednotky, individuálnu účtovnú závierku zostavuje podľa opatrenia MF SR č. MF/23378/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre malé účtovné jednotky;
- pozemkové spoločenstvo, ktoré sa zatriedi do veľkostnej skupiny veľkej účtovnej jednotky, individuálnu účtovnú závierku zostavuje podľa opatrenia MF SR č. MF/23377/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu.

3. Postup účtovania pri vzniku pozemkového spoločenstva

Pozemkové spoločenstvo je právnickou osobou, ktorá podľa § 4 ods. 1 zákona o účtovníctve vedie účtovníctvo odo dňa svojho vzniku až do dňa svojho zániku, s výnimkou právnickej osoby, ktoré sa zrušujú bez likvidácie. **Ku dňu vzniku** účtovná jednotka **zostavuje otváraciu súvahu** (§ 17 ods. 7 zákona o účtovníctve). Postupy účtovania upravujú obsah otváracjej súvahy v § 25 ods. 1 pri vzniku akciovej spoločnosti, pričom uvedené ustanovenie sa primerane vzťahuje aj na účtovanie pri vzniku spoločnosti s ručením obmedzeným. Pozemkové spoločenstvo nie je obchodnou spoločnosťou, nevytvára základné imanie, preto ustanovenie o obsahu otváracjej súvahy možno vzťahovať na pozemkové spoločenstvá len primerane. To znamená, že otváracia súvaha zostavená ku dňu zápisu pozemkového spoločenstva do registra **obsahuje skutočnosti uvedené v písomnostiach súvisiacich so založením a vznikom pozemkového spoločenstva.**

Najčastejšími položkami vykazovanými v otváracjej súvahe pri vzniku pozemkového spoločenstva sú:

- finančné prostriedky pozemkového spoločenstva (účty 211 – Pokladnica, 221 – Bankové účty);
- náklady na zriadenie pozemkového spoločenstva (účet 381 – Náklady budúcich období);
- ďalšie skutočnosti uvedené v písomnostiach súvisiacich so založením a vznikom pozemkového spoločenstva (príslušné účty majetku a záväzkov);
- rozdiel majetku a záväzkov (účet 413 – Ostatné kapitálové fondy).

Pozemky, ktoré tvoria podľa § 8 ods. 1 zákona č. 97/2013 Z. z. spoločnú nehnuteľnosť, nie sú vo vlastníctve pozemkového spoločenstva, ale vlastníckmi sú jednotliví členovia spoločenstva (§ 9 ods. 1 zákona č. 97/2013 Z. z.). Preto pozemkové spoločenstvo vo svojom účtovníctve neúčtuje o pozemkoch na majetkových účtoch.

Otváracia súvaha sa zostavuje na tlačive súvahy riadnej účtovnej závierky, pričom údaje za predchádzajúce obdobie sa nevyplňajú. Výkaz ziskov a strát sa ku dňu vzniku nezostavuje. Nezostavuje sa teda účtovná závierka, ale **výlučne otváracia súvaha**. Otváracia súvaha je východiskom pre otvorenie účtov v hlavnej knihe. Pozemkové spoločenstvo otvorí účtovné knihy zaúčtovaním začiatkových stavov majetku, záväzkov a rozdielu majetku a záväzkov vykázaných v otváracíj súvahe súvzťazne s účtom 701 - Začiatkový účet súvahový. Po otvorení účtovných kníh pozemkové spoločenstvo účtuje prvé účtovné prípady, ktoré sú predmetom účtovníctva. Napr. ak pozemkové spoločenstvo v otváracíj súvahe vykázalo zriaďovacie náklady na účte 381 – Náklady budúcich období, jedným z prvých účtovných prípadov pozemkového spoločenstva bude rozpustenie tohto účtu so súvzťazným zápisom na ťarchu príslušných nákladových účtov.

UPOZORNENIE

Pozemkové spoločenstvá bez právnej subjektivity založené podľa zákona č. 181/1995 Z. z. boli povinné prispôbiť svoje právne pomery ustanoveniam zákona č. 97/2013 Z. z. do 30. júna 2014, tzn. boli povinné transformovať sa na pozemkové spoločenstvo s právnou subjektivitou (ďalej len „transformácia PS“). Postupy účtovania bližšie neupravujú spôsob účtovania pri zmene pozemkového spoločenstva bez právnej subjektivity na pozemkové spoločenstvo. Pri vykazovaní jednotlivých položiek v otváracíj súvahe bolo potrebné pri transformácii PS vychádzať zo skutočností uvedených v písomnostiach súvisiacich so založením a vznikom pozemkového spoločenstva a z ustanovení zákona č. 97/2013 Z. z. V zmysle § 31 ods. 13 a 14 zákona č. 97/2013 Z. z.:

- na pozemkové spoločenstvo, ktoré vzniklo z pozemkového spoločenstva bez právnej subjektivity, prešli ku dňu zápisu do registra len práva a povinnosti, ktoré vznikli jednotlivým vlastníkom podielov na spoločnej nehnuteľnosti v súvislosti s jej obhospodarovaním;
- zostatok vytvorenej rezervy na lesnú pestovnú činnosť tvorenej pozemkovým spoločenstvom bez právnej subjektivity sa považoval za rezervu pozemkového spoločenstva v sume finančných prostriedkov vložených vlastníckmi do pozemkového spoločenstva a určených na lesnú pestovnú činnosť a ochranu lesa.

V nadväznosti na uvedené, pri transformácii PS, bolo možné v otváracíj súvahe pozemkového spoločenstva vykázať, okrem iného, aj nasledovné položky:

- rezervu na lesnú pestovnú činnosť (účet 451 – Rezervy zákonné);
- prenesený zostatok nevyčerpanej dotácie (účet 384 – Výnosy budúcich období);
- ďalšie práva a povinnosti, ktoré vznikli jednotlivým vlastníkom podielov na spoločnej nehnuteľnosti v súvislosti s jej obhospodarovaním (príslušné účty pohľadávok a záväzkov).

*Vypracovalo: Finančné riaditeľstvo SR Banská Bystrica
Odbor daňovej metodiky
September 2015*